

Nr 51.

Av herrar Severin och Lindberg, angående utredning av de politiska partiernas inkomstkällor.

Under den senaste valrörelsen uppstod en mycket livlig debatt om partiernas valkostnader och de för deras täckande erforderliga inkomstkällorna. Att få klarhet i dessa frågor ansågs i den allmänna diskussionen vara av ett betydande intresse. Frågan har redan föranlett en motion till årets riksdag, i vilken yrkas utredning av spörsmålet om offentlig kontroll över partiernas valkostnader. Helt visst är denna fråga av intresse om icke ur andra synpunkter så ur allmänt ekonomiska.

Det väsentliga problemet i diskussionen om valkostnaderna var emellertid icke kostnadernas totala höjd och dennas oförmånliga inflytande på samhällsekonomin. Det var i stället frågan om hur valkostnaderna täcktes. Det får visserligen anses obefogat att anklaga något parti för att mot kontant ersättning i form av anslag åtaga sig att förfäkta någon enskilds eller grupps intressen. Däremot synes intet orimligt ligga däri, att envar stöder det parti som anses förfäkta hans idéer och intressen, vilket omvänt innebär att partiet förfäktar deras idéer och intressen som stödjare det. Så betraktat kan vetenskapen om vem som stöder ett parti onekligen utgöra ett komplement för identifiering av partiet.

Förslag om kontroll av partiernas inkomstkällor ha tidigare behandlats av riksdagen och avvisats. Vi äro fullt medvetna om att en kontroll av inkomstkällorna förutsätter en betydande administrativ apparat och en närstående granskning av enskildas och företags dispositioner och politiska intressen. Den torde slutligen äventyra valhemligheten, vilket torde vara den viktigaste invändningen däremot. Då det emellertid måste anses som ett långt väsentligare intresse i här berörda frågekomplex att inkomstkällorna underkastas kontroll än valkostnaderna, måste om en utredning av de senare kommer till stånd starka motiv föreligga att utreda också den väsentligare delen av problemet. Med hänsyn härtill hemställa vi,

att riksdagen, därest beslut fattas att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning av valkostnaderna, också måtte besluta att i samma skrivelse begära utredning även om partiernas inkomstkällor.

Stockholm den 19 januari 1949.

Frans Severin.

Carl Lindberg.